

1-1-1989

ระบบคอมพิวเตอร์ในการบริหารคลังเวชภัณฑ์

ภาวิช ทองโรจน์

อนุชัย ชีระเรืองชัยศรี

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjps>

Part of the [Pharmacology Commons](#)

Recommended Citation

ทองโรจน์, ภาวิช and ชีระเรืองชัยศรี, อนุชัย (1989) "ระบบคอมพิวเตอร์ในการบริหารคลังเวชภัณฑ์," *The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences*: Vol. 14: Iss. 4, Article 1.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjps/vol14/iss4/1>

This Editorial is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in The Thai Journal of Pharmaceutical Sciences by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

6500 7'๕ 1: มนปฎิพลงย/ว (คณพวอ/๑๐๕)
6500 7'๕ คณปฎิพลงย/ว ๑๐ มนปฎิพลงย

บทบรรณาธิการ

EDITORIALS

6๒๙๗๙๒๒

ระบบคอมพิวเตอร์ในการบริหารคลังเวชภัณฑ์

รศ.ดร.ภาวิศ ทองโรจน์ หัวหน้าโครงการ
ภก.อนุชัย ชีระเรืองชัยศรี

การบริหารคลังเวชภัณฑ์เป็นงานที่มีความสำคัญมากของโรงพยาบาล กล่าวคือ กว่าร้อยละ 80 ของรายจ่ายทั้งหมดถูกใช้ในการจัดซื้อเวชภัณฑ์มาให้บริการแก่ผู้ป่วย และ ค่าเวชภัณฑ์ที่เก็บได้จากการรักษาเป็นรายได้หลักของทางโรงพยาบาล การบริหารจัดการคลังเวชภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้โรงพยาบาลสามารถจัดระดับเวชภัณฑ์คงคลังให้เหมาะสมกับปริมาณการใช้ ลดปัญหาการขาดหรือการมีเวชภัณฑ์มากเกินไป ซึ่งจะส่งผลให้สามารถลดต้นทุนคงคลังและความสูญเปล่าในการสำรองเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาลได้

คลังเวชภัณฑ์มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากคลังพัสดุทั่วไป ทั้งนี้เนื่องจากคุณลักษณะของเวชภัณฑ์เอง กล่าวคือ

1. เวชภัณฑ์บางประเภท เช่น ยา, สารเคมี มีอายุในการใช้งาน ดังนั้นจะต้องเพิ่มขึ้นตอนในการบันทึกและตรวจสอบวันหมดอายุของเวชภัณฑ์ประเภทเหล่านี้ และควบคุมให้มีการเบิกเวชภัณฑ์ที่จะหมดอายุก่อนออกไปก่อน

2. เวชภัณฑ์มีความสำคัญและจำเป็นในการรักษาผู้ป่วย ดังนั้นจะต้องมีชนิด และปริมาณให้ครบตามความจำเป็นในการใช้ การประมาณการใช้จะต้องมีความถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งหมายถึงข้อมูลสถิติการใช้เวชภัณฑ์ที่ผ่านมาจะต้องได้รับการรวบรวมและประมวลผลอย่างรวดเร็วและถูกต้องเพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการตัดสินใจในการจัดซื้อเวชภัณฑ์ของผู้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เวชภัณฑ์ของแต่ละบริษัทที่เสนอขาย มีความหลากหลายของขนาดบรรจุค่อนข้างมาก เช่น ยาเม็ดอาจจะมีบรรจุมาในขวด 500 เม็ด, ขวด 1,000 เม็ด หรือ แกมมาในลักษณะเป็นแผงเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความหลากหลายของชื่อการค้าของแต่ละบริษัท ระบบการจัดบันทึกปริมาณเวชภัณฑ์จะ

ต้องมีความคล่องตัวพอที่จะทำให้เห็นปริมาณเวชภัณฑ์ใน 2 ระดับ คือ ในระดับภาพรวมของเวชภัณฑ์ว่ามีปริมาณเท่าไร โดยไม่สนใจขนาดบรรจุและชื่อการค้า เพื่อพิจารณาว่าควรจะจัดซื้อใหม่ได้หรือยัง และในระดับของปริมาณกลุ่มย่อยว่ามีเวชภัณฑ์รายการดังกล่าว เป็นของบริษัทใดบ้าง จำนวนและขนาดบรรจุเท่าไร

ศูนย์คอมพิวเตอร์ทางเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่หลักในการเผยแพร่ความรู้ทางคอมพิวเตอร์แก่บุคลากรทางเภสัชศาสตร์ เพื่อกระตุ้นส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการพัฒนา ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในงานเภสัชกรรม รวมทั้งดำเนินการพัฒนาระบบซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ต่างๆ ที่ใช้ในทางเภสัชศาสตร์ ได้ตระหนักดีถึงปัญหาและความยุ่งยากในการบริหารคลังเวชภัณฑ์ในปัจจุบัน จึงได้ริเริ่มพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์สำหรับการบริหารคลังเวชภัณฑ์ขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก (WHO) และความร่วมมือจากกองสถิติสาธารณสุข กองโรงพยาบาลภูมิภาคและโรงพยาบาลในสังกัด ได้แก่ โรงพยาบาลสมุทรสาคร, นครปฐม, พหลพลพยุหเสนา ฯลฯ เป็นโรงพยาบาลต้นแบบในการให้ข้อมูลและทดลองใช้ระบบโปรแกรม การพัฒนาระบบโปรแกรมดังกล่าวได้เสร็จสิ้นลงแล้ว และได้เริ่มต้นนำโปรแกรมรุ่นแรกไปใช้ในโรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขหลายแห่งมาตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2533

ระบบคอมพิวเตอร์สำหรับการบริหารคลังเวชภัณฑ์ระบบนี้ จะเข้ามาช่วยการบริหารงานคลังฯ ใน 3 ลักษณะ กล่าวคือ

1. ผู้ปฏิบัติงานสามารถบันทึกรายการขึ้นต้นของระบบงานคลังต่างๆ เข้าสู่ระบบโปรแกรม เช่น รายการเวชภัณฑ์ที่จัดซื้อ, รายการเวชภัณฑ์ที่เบิก ฯลฯ เนื่องจากโปรแกรมได้รับการออกแบบมาสำหรับงานคลังเวชภัณฑ์ ดังนั้นในการป้อนข้อมูลจึงสามารถป้อนรายละเอียดของเวชภัณฑ์ได้ครบ ทั้ง ขนาดบรรจุ วันหมดอายุและสถานที่เก็บ เป็นต้น ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถสืบค้นข้อมูลรายการขึ้นต้นต่างๆ กลับคืนได้อย่างรวดเร็วแล้ว โปรแกรมยังช่วยตรวจสอบ และ คำนวณตัวเลขต่างๆ ที่จำเป็นให้ เช่น ต้นทุน/มูลค่าเวชภัณฑ์ที่จัดซื้อ(/ที่เบิก) โดยเฉพาะในขั้นตอนของการเบิก โปรแกรมจะช่วยให้การทำงานให้สะดวกมากขึ้นโดยดำเนินการจัดลีสต์เวชภัณฑ์ให้เบิกตามลำดับวันหมดอายุ และ/หรือวันที่ผลิต, วันที่รับยาเข้าสู่คลังโดยอัตโนมัติ แต่หากไม่ต้องการเบิกจ่ายตามลำดับเช่นนั้น ผู้ปฏิบัติงานสามารถเปลี่ยนแปลงตามความต้องการ

ระบบงานต่างๆ ประกอบด้วย

- ระบบงานจัดซื้อเวชภัณฑ์
- ระบบงานรับเวชภัณฑ์
- ระบบงานเบิกเวชภัณฑ์
- ระบบงานแลกเปลี่ยนเวชภัณฑ์
- ระบบงานจำหน่ายเวชภัณฑ์หมดอายุ
- ระบบงานจัดทำแผนจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ (เฉพาะโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข)
- ระบบงานปรับยอดเวชภัณฑ์คงคลัง

2. ระบบโปรแกรมจะประมวลผลข้อมูลรายการขึ้นต้นต่างๆ เกิดเป็นระบบสารสนเทศที่สำคัญ

เพื่อช่วยในการตัดสินใจการบริหารคลังเวชภัณฑ์ของผู้ควบคุมคลังฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สารสนเทศที่จะได้รับจากระบบโปรแกรม คือ

- 2.1 สารสนเทศประกอบการตัดสินใจจัดซื้อเวชภัณฑ์ ได้แก่
 - รายงานเวชภัณฑ์ที่มีปริมาณต่ำกว่าระดับสั่งซื้อ (Minimum level)
 - สถิติการใช้เวชภัณฑ์ของทางโรงพยาบาล (มีข้อมูลสถิติการใช้ต่อเดือน, ปี)
 - รายงานประวัติการสั่งซื้อเวชภัณฑ์ที่ผ่านมา (มีข้อมูล ชื่อการค้า, ผู้ขาย, ขนาดบรรจุ, ราคาที่เคยจัดซื้อ)
 - รายงานเวชภัณฑ์ค้างส่งจากการสั่งซื้อ
 - รายงานเวชภัณฑ์ค้างส่งจากการแลกเปลี่ยน
 - รายงานเงินงบประมาณที่ได้ใช้ไปในการจัดซื้อเวชภัณฑ์
- 2.2 สารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการควบคุมคลังฯ
 - รายงานเวชภัณฑ์ที่กำลังจะหมดอายุ/หมดอายุแล้ว
 - รายงานเวชภัณฑ์ที่สูงกว่าระดับสูงสุด (Maximum level)
 - รายงานสถานะคลังเวชภัณฑ์ (แสดงปริมาณ/มูลค่าเวชภัณฑ์คงคลัง)
 - รายงานสรุปมูลค่าเวชภัณฑ์คงคลังตามประเภทเวชภัณฑ์ (ณ วันที่ออกรายงาน)
- 2.3 สารสนเทศประกอบการตัดสินใจอื่นๆ
 - รายงานการรับ-จ่ายเวชภัณฑ์ในรูปแบบสต็อกการ์ด
 - รายงานสรุปการรับ-จ่ายเวชภัณฑ์ประจำปี
 - รายงานสรุปการเบิกเวชภัณฑ์แยกตามหน่วยเบิก
 - ฯลฯ

3. ระบบโปรแกรมจะช่วยในการจัดทำรายงานต่างๆ เพื่อเสนอผู้บริหาร และหน่วยงานระดับสูง ได้อย่างรวดเร็ว ในกรณีโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขจะได้แก่

- รายงานสรุปงานคลังเวชภัณฑ์ประจำปี
- รายงานแผนจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์
- ฯลฯ

นอกจากนี้ระบบโปรแกรมายังช่วยทำให้เกิดความสะดวกในการปฏิบัติงานคลังของผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เช่น สามารถพิมพ์ใบจัดเวชภัณฑ์ซึ่งมีรายละเอียดของชื่อการค้า/วันหมดอายุ/สถานที่เก็บ ของเวชภัณฑ์ ทำให้เจ้าหน้าที่คลังสามารถจัดเวชภัณฑ์ให้เบิกได้อย่างรวดเร็ว เป็นต้น

ศูนย์คอมพิวเตอร์ทางเภสัชศาสตร์ ยินดีที่จะแจกจ่ายโปรแกรมคอมพิวเตอร์นี้ให้แก่สถานพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานราชการ หรือองค์กรที่ไม่มุ่งหวังผลกำไรอื่นๆ ที่ต้องการนำไปใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการบริหารคลังเวชภัณฑ์ โดยไม่คิดมูลค่า โดยขอให้หัวหน้าหน่วยงานที่สนใจ แสดงความจำนงไปถึงคณบดี คณะเภสัชศาสตร์ เพื่อขอรับโปรแกรมดังกล่าวต่อไป